

پایان عملیات نظامی - عراق در دوران گذار (۵۷)

پنج شنبه ۲۵ اردیبهشت ۱۳۸۲ - ۱۵ مه ۲۰۰۳
اشغال عراق - پایان استراتژی «شوگ و وحشت»

رویدادهای نظامی پس از پایان عملیات نظامی

نیروهای آمریکایی دو تن از مقامات سابق دولت صدام حسین را دستگیر کردند.
چهارشنبه ۲۴ اردیبهشت ۱۳۸۲ - ۱۴ مه ۲۰۰۳
یک مقام پنتاگون گفت: «یکی از این دو فرد فادیل محمد قریب، یک رهبر حزب بعث منطقه‌یی است و دیگری حامد یوسف حمادی، وزیر فرهنگ سابق رژیم بعثی می‌باشد»
قریب رهبر حزب سیاسی صدام در استانهای کر بلا و بابل بود. اسم او در ردیف ۲۸ لیست ۵۵ نفره مقامات سابق عراقی بود که آمریکا منتشر کرده بود.
حمادی هر چند اسمش جز لیست ۵۵ نفره نبود اما می‌تواند منبع اطلاعات مهمی در ردیابی اشیاء مسروقه در طول دوره جنک باشد.

حمله به مقر حزب اسلامی عراق

چهارشنبه ۲۴ اردیبهشت ۱۳۸۲ - ۱۴ مه ۲۰۰۳
خبرنگار الجزیره در بغداد گزارش داد که نیروهای آمریکایی به مقر حزب اسلامی عراق در شهر فلوچه در غرب بغداد یورش بردند.
به گزارش خبرگزاری دانشجویان ایران (ایسنا) به نقل از پایگاه اینترنتی الجزیره در قطر، خبرنگار الجزیره گفت که نیروهای آمریکایی بعد از یورش به برخی از اسناد و دستگاه‌های کامپیوتری دست یافتند.
وی به نقل از یکی از مقامات حزب اسلامی اظهار داشت که حدود ۴۰ تا ۵۰ تن از نیروهای آمریکایی قبل از آتش‌کشودن به مقر حزب اسلامی با حمایت تعدادی زرهی و تانک به محاصره این مقر پرداختند.
وی افزود که نیروهای آمریکایی بعد از بازرسی این مقر نسخه‌ای از قرآن را به همراه هفتاد و پنج هزار دینار عراق و دیگر مستغلات مصادره کردند.
مقامات حزب اسلامی دلیل این عملیات را انتشار شایعاتی درباره وجود شبه نظامیان در این حزب دانستند.
آنها تاکید کردند که حزبی که در سال ۱۹۶۰ تاسیس شده حزبی سیاسی است.

مرگ شش کودک عراقی بر اثر انفجار یک بمب منفجر نشده

بهمین باستانی - رادیو فردا - چهارشنبه ۲۴ اردیبهشت ۱۳۸۲ - ۱۴ مه ۲۰۰۳
در عراق شش کودک که در حال حمل یک بمب عمل نکرده بودند بر اثر انفجار آن کشته شدند. هفت کودک عراقی نیز در جریان این حادثه زخمی شدند. سخنگوی سازمان ملل گفت: این حادثه حاکی از جدیت مسئله بمبهای منفجر نشده در عراق است. مسئولان نظامی آمریکا و بریتانیا گفتند که در حال جمع آوری و نابود کردن بمبهای منفجر نشده در عراق هستند.

لیست پایگاه‌های رادیو اکتیو عراق

چهارشنبه ۲۴ اردیبهشت ۱۳۸۲ - ۱۴ مه ۲۰۰۳
به گفته سخنگوی بین‌المللی انرژی اتمی سازمان ملل، تیم‌های آمریکایی جستجوگر سلاح‌های کشتار جمعی عراق لیست پایگاه‌های رادیو اکتیو در این کشور را در اختیار آمریکا قرار داده است.
به گزارش خبرگزاری دانشجویان ایران (ایسنا) به نقل از روزنامه جنگ ملیشیا فلمینگ، سخنگوی آژانس بین‌المللی انرژی اتمی (IAEA) گفت: «آمریکا پیش از این در اواسط ماه آوریل تقاضای یک چنین لیستی را کرده بود»
به گفته وی این فهرست که پس از سالها تحقیق و بررسی محققین برای به دست آوردن مدارک برنامه‌های ممنوعه هسته‌یی ارایه شده شامل ۱۰۰۰ پایگاه رادیو اکتیو و در بردارنده تحقیقات و امکانات بحرین و دادن تعداد بیمارستانها است.
روابط بین‌المللی (IAEA) و واشنگتن بر سر عدم توافق واشنگتن با بازگشت محققان به آمریکا برای ادامه تحقیقاتشان در رابطه با ارتباط عراق با برنامه‌های ممنوعه هسته‌یی است.

پاول موفق به جلب همکاری روسیه نشد

پی پی سی - چهارشنبه ۲۴ اردیبهشت ۱۳۸۲ - ۱۴ مه ۲۰۰۳
کالین پاول، وزیر امور خارجه آمریکا گفته است کشورش و روسیه موفق نشده اند در مورد پیشنهاد واشنگتن برای پایان دادن به تحریم‌های سازمان ملل متحد علیه عراق به توافق برسند.
آقای پاول پس از گفتگو با ولادیمیر پوتین رییس جمهوری روسیه در مسکو این مطلب را بیان کرد.

وزیر امور خارجه آمریکا گفت- این موضوع از جمله- اختلافات دو کشور بر سر- عراق است- اما وی- افزود که- کشورش- به گفتگو با روسیه- برای- حل این مسائل- ادامه خواهد داد- کالین- پاول در حالی- به مسکو سفر کرده که- یک انفجار انتحاری- در چچن به کشته- شدن- چهارده نفر و مجروح شدن- بیش- از یک صد نفر منجر شده- است- روز دوشنبه- نیز در یک حمله- انتحاری- با بمب- در چچن حدود شصت- نفر کشته- شدند- خبرنگار بی- بی- سی- در مسکو می- گوید احتمال- زیادی- وجود دارد که- جنگ با تروریسم- بین- المللی-، دو کشور- را متحد- کند- ولادیمیر پوتین- رییس- جمهوری- روسیه-، حمله- انتحاری- روز دوشنبه- چچن را با حملات- انتحاری- دوشنبه- شب- ریاض در راستای- هم خوانده بود- هدف اولیه و اصلی- سفر آقای- پاول به مسکو- جلب- حمایت- روسیه- برای- پایان دادن به تحریم های- سازمان ملل- علیه- عراق بود- وی- قبلا با ایگور ایوانوف، همتای- روسی- خود دیدار کرده و با رییس- جمهوری- این کشور- نیز دیدار می- کند- روسیه- با لغو تحریم های- سازمان ملل- علیه- عراق مخالف است- و اصرار دارد که- قبل- از هر چیز- بازرسان تسلیحاتی- سازمان ملل- باید تایید- کنند- که عراق سلاح- های- تخریب- جمعی- ندارد

دولت آینده و نیروهای موثر در آینده عراق

پیش بینی- می- شود- یکی- از مقامات سابق- وزارت دفاع آمریکا در دوران زمامداری- بیل- کلینتون- مسئول- سازماندهی- وزارت دفاع و ارتش عراق شود-

چهارشنبه- ۲۴ اردیبهشت- ۱۳۸۲- ۱۴ مه ۲۰۰۳

به گزارش خبرگزاری- دانشجویان ایران (ایسنا) به نقل از خبرگزاری- یونایتد پرس- مقامات پنتاگون روز گذشته- (سه-شنبه) اظهار داشتند- والتر اسلوکومب-، معاون وزیر دفاع در امور سیاسی- سه- وظیفه-ی- اصلی- خواهد داشت- که آنها شامل- اخراج اعضای- حزب بعث از ارتش- تاسیسات- دفاعی-، تشکیل- تیم هایی- از سربازان عراقی- برای- کمک به کار عملی- بازسازی- و تشکیل- یک ارتش کوچک از داوطلبان برای- دفاع از عراق در برابر هرگونه تهدید احتمالی- همسایگان این کشور- می- باشد- انتصاب اسلوکومب- به این سمت- منوط به تصویب- پل برمر، رییس- جدید دفتر بازسازی- و امور انسان- دوستانه-ی- بغداد می- باشد-

یک مقام پنتاگون در این باره خاطر نشان- کرد: « تا زمانی- که برمر در بغداد مستقر- شود باید منتظر این امر بود-»

اسلوکومب- به مدت زیادی- در پنتاگون و شورای- امنیت- ملی- آمریکا حضور داشته- است- و تجارب زیادی- درباره-ی- مذاکرات مربوط به کنترل- تسلیحات- دارد- پس از بمباران سفارت- چین- در بلگراد در سال- ۱۹۹۹ از سوی- هواپیماهای- آمریکایی-، وی روابط پکن و واشنگتن- را مجدداً ترمیم کرد

استعفای- علی- شانز

ایسنا- چهارشنبه- ۲۴ اردیبهشت- ۱۳۸۲- ۱۴ مه ۲۰۰۳

مقامات اشغالگر آمریکا روز گذشته- (سه-شنبه) اعلام کردند پزشکی- که برای اداره-ی- بازسازی- وزارت بهداشت- عراق منصوب شده- بود- پس از سرپیچی- از درخواست- مقامات آمریکایی- برای- محکوم کردن حزب بعث عراق استعفا کرد-

به گزارش خبرگزاری- دانشجویان ایران (ایسنا) به نقل از روزنامه-ی- واشنگتن- پست-، استغاف- براوینگ- مشاور آمریکایی- وزارت بهداشت- با صدور حکمی- اعلام کرد تنها افرادی- که عضو حزب بعث نباشند و این حزب را محکوم کنند- مجاز به احراز پستهای- بالا در وزارت بهداشت- در دوران پس- از صدام می- باشند- دکتر علی- شانز، پزشک عراقی- به طور علنی- به عضویت خود در حزب بعث پایان داده است- اما از محکوم کردن حزب بعث و ۵/۱ میلیون- عضو آن خودداری- می- کند- مورد دکتر- شانز- نشانگر چالشی- است- که دولت بوش برای- برای- عضو گیری- رهبران جدید در دولتهای- محلی- و ملی- عراق با آن مواجه است-

کشف- اجساد 'قربانیان صدام حسین'

بی- بی- سی- چهارشنبه- ۲۴ اردیبهشت- ۱۳۸۲- ۱۴ مه ۲۰۰۳

گروهی- از مردم در نزدیکی- شهر حله- در مرکز عراق- همچنان به کاوش برای- یافتن بقایای- اجساد دفن شده- در یک گور جمعی- در این منطقه ادامه می- دهند و تاکنون بقایای- بیش- از دوهزار جسد- از این محل به دست- آمده است-

گفته می- شود که این اجساد متعلق به کسانی- است- که پس از قیام نافرجام شیعیان عراق علیه- رژیم سابق- آن کشور- در سال- ۱۹۹۱ به دست- ماموران دولت به قتل رسیدند-

به گزارش خبرنگار بی-بی-سی، افرادی که احتمال می‌دهند خویشاوندانشان در این محل دفن شده باشند می‌کوشند با توجه به بقایای لباس و اشیاء شخصی قربانیان کسان خویش را شناسایی کنند. گروهی از تفنگداران دریایی آمریکا در محل حضور دارند اما مانع حفاری مردم محلی نشده‌اند. سازمان‌های مدافع حقوق بشر خواستار حفاظت از شواهد یافته شده در این محل شده‌اند. این سازمان‌های از نیروهای بریتانیایی و آمریکایی در عراق خواسته‌اند که از تمامی گورهای بی‌نام و نشان، که پس از سقوط رژیم صدام حسین در عراق کشف می‌شود، حفاظت کنند و گفته‌اند تا کنون هم بسیاری از این محل‌ها به نحوی دستکاری شده که احتمالاً شواهد متعددی از میان رفته است. اهالی محلی، از جمله تعدادی زن و کودک توانسته‌اند بقایای اجساد بیش از دو هزار نفر را از این گور خارج کنند.

کنگره ملی عراق که از جمله گروه‌های مخالف رژیم صدام حسین بوده است، تخمین زده که ممکن است تا پانزده هزار نفر در این گورستان بی‌نام دفن شده باشند. به گفته آنان، اینها اجساد کسانی است که به دست رژیم سابق عراق به قتل رسیدند و بدون نام و نشان دفن شدند.

گروه‌های مدافع حقوق بشر گفته‌اند که نحوه خارج کردن اجساد باعث می‌شود شواهد اساسی برای پیگیری نحوه قتل این افراد و پیگرد مسیبین از میان برود. مدیر اجرایی گروه پزشکان مدافع حقوق بشر گفته است که بدون حفاظت از گورهای جمعی و استفاده از کارشناسان برای خارج کردن اجساد، این امکان وجود دارد که عدالت هرگز در مورد مرتکبین کشتار در رژیم سابق عراق اجرا نشود. وی از مقامات آمریکایی خواسته است با این وضعیت به شکلی مناسب برخورد کند و آمریکاییان را منهدم کرده است که به حفاظت و امنیت این محل‌ها اهمیت لازم را نمی‌دهد.

شیعیان و آینده عراق - حکومت عرفی یا مذهبی

مشاور سیاسی حکیم در گفت‌وگو با خبرنگاری فارس بزودی روزنامه مجلس اعلا در عراق توزیع می‌شود.

خبرگزاری فارس: چهارشنبه ۲۴ اردیبهشت ۱۳۸۲ - ۱۴ مه ۲۰۰۳

مشاور سیاسی محمد باقر حکیم گفت: روزنامه‌ای به نام «سوره» که در خارج از عراق به چاپ رسیده به زودی به دست مردم عراق خواهد رسید. «همام باقر حمودی» مشاور سیاسی حکیم در گفت‌وگو با خبرنگار خبرگزاری فارس در نجف از انتشار روزنامه مجلس اعلا، انقلاب اسلامی در عراق خبر داد و گفت: حدود ۱۰ هزار نسخه از این روزنامه و در کنار آن نیز سایر روزنامه‌ها در دسترس عموم قرار خواهد گرفت. وی در خصوص تأثیر استقبال گسترده مردم از رئیس مجلس اعلا، انقلاب اسلامی عراق بر دیدگاه آمریکا نسبت به این مجلس تصریح کرد: استقبال پرشور مردم از مرز شلمچه تا نجف پیامی آشکار برای آمریکا بود که بدانند حزب آیت‌الله حکیم از سایر احزاب مردمی تر است، که خود این امر فشاری خواهد بود جهت تغییر دیدگاه آمریکا نسبت به این حزب. حمودی در خصوص نقش سپاه بدر در حکومت آتی عراق اظهار داشت: این سپاه دوراه را پیش‌رو دارد: یکی آن که به عنوان نیروهای حافظ امنیت گروه‌های عراقی انجام وظیفه کند و با این که به عنوان جزئی از ارتش رسمی عراق به کار خود ادامه دهد که البته نظر مجلس اعلا نیز همین است. مشاور سیاسی حکیم گفت: در شرایط کنونی چون به صلاح آمریکا نیست که تمام خواسته‌های خود را با توسل به جنک بر مردم عراق تحمیل کند، براساس تجربیات لبنان و افغانستان و سایر کشورها از طریق دیپلماسی و تا حدودی زور خواسته خود را بر مردم عراق تحمیل خواهد کرد. او با اشاره به حضور نظامیان آمریکایی در شهرهای عراق خاطر نشان کرد: آمریکایی‌ها ذیل شعار آزادی برای عراق آمدند اما حضور دراز مدت این نیروها در عراق و مشکلات موجود خلاف این امر را ثابت کرد و نشان داد که آنها در پی سلطه بر عراق هستند. وی افزود: هویت و خواسته‌های آمریکا زمان تشکیل دولت موقت توسط مردم عراق آشکار خواهد شد.

وی در مورد چگونگی استقبال مراجع از آیت‌الله حکیم گفت: مراجع نمایندگان را جهت استقبال از ایشان فرستاده بودند.

مشاور سیاسی حکیم در ادامه در خصوص شایعات مربوط به اختلافات میان آیت‌الله صدر و حکیم اظهار داشت: این اختلافات در حد مرجعیت شیعه نیست و تنها در این میان مجموعه‌ای هستند که بر خلاف جریان آب در حال حرکت بوده و ضمن آن که در پی شکستن وحدت میان مردم هستند می‌خواهند توجه رسانه‌ها و مراکز خبری را به خود معطوف نمایند. آنها همچون نقطه سیاهی در صفحه‌ای سفید می‌باشند.

وی افزود: طبق منابع موثق این مجموعه به دلیل طرح‌های خلاف مصلحت عموم مردم چهره‌ای منفور یافته‌اند به طوری که هیچ چهره مشخصی را نمی‌توان میان آنها یافت.

آمریکا و ایران - مداخله رژیم ایران در عراق

رئیس-جمهوری-اسلامی- در مذاکرات ژنو، صحبت- از رابطه میان جمهوری-اسلامی- و آمریکا نبود
گلناز اسفندیاری- چهارشنبه- ۲۴ اردیبهشت- ۱۳۸۲- ۱۴ مه ۲۰۰۳

محمد خاتمی- رئیس-جمهوری-اسلامی-، روز چهارشنبه- در بیروت گفت- که علیرغم مذاکرات جمهوری-اسلامی- و ایالات-متحد- آمریکا در ژنو، اختلافات در بین- دو کشور- بسیار- مهم- است. آقای-خاتمی- گفت: در این مذاکرات صحبت- از رابطه میان ایران و آمریکا نبود. به گفته- رئیس-جمهوری-اسلامی-، مانع عمده خود آمریکا و سیاستهای- این کشور- است.

در روزهای- گذشته-، روزنامه- *US Today* - چاپ آمریکا و نیز برخی- از خبرگزاریهای- بین-المللی- گزارش داده بودند که دیپلماتهای- ایرانی- و آمریکایی- مذاکراتی- را در ژنو در مورد از سرگیری- روابط دیپلماتیک- برقرار کرده اند. این گزارشها- هم از سوی- مقامات-آمریکایی- و نیز از سوی- وزارت امور خارجه ایران رد شد. کاندالیزا رایس- مشاور امنیت- ملی- رئیس-جمهوری- آمریکا در این باره گفت- که این مذاکرات درباره مسائل- افغانستان- و عراق بوده و آمریکا در حال حاضر طرحی- برای- از سرگیری- روابط با جمهوری-اسلامی- ایران ندارد.

امروز در بیروت محمد خاتمی- رئیس-جمهوری-اسلامی- نیز با تأیید مذاکرات دو کشور- در ژنو گفت- که مسئله- تازه ای- میان ایران و آمریکا رخ نداده است- و مذاکرات ژنو از حدود دو سال- پیش- تحت نظر سازمان ملل- متحد- و به خصوص در زمانی- که مسائل- افغانستان- در اوج بود وجود داشت. وی- گفت- که این مذاکرات بارها تکرار شده- و در آینده هم تکرار می- شود.

رئیس-جمهوری-اسلامی- در کنفرانس- خبری- خود در بیروت- در پاسخی- به پرسشی- درباره سازمان مجاهدین- خلق-، سازمان مسلح- مخالف جمهوری-اسلامی- که در عراق مستقر- است- گفت: در مورد این گروه تروریستی- نیز ما به آمریکا اعتراض جدی- داریم- زیرا با وجودی- که خود آنها این گروه را تروریستی- معرفی کرده اند- ولی- متأسفانه- پس- از اشغال عراق- یک نوع سازش- میان آنها ایجاد شده- است. گزارشها- حاکی- است- که سازمان مجاهدین- خلق- در روزهای- گذشته- تحویل دادن سلاحهای- خود به نیروهای- آمریکایی- را آغاز کرده است.

تحلیل جنگ در رسانه های جمعی

هدف های-آمریکا از اقدام نظامی- برای-آزاد سازی-عراق: تغییر-ساختار-نظام های-دیکتاتوری-خاورمیانه
چهارشنبه- ۲۴ اردیبهشت- ۱۳۸۲- ۱۴ مه ۲۰۰۳

بیژن فرهودی- (رادپوردا): روزنامه نیویورک تایمز- در مقاله ای- به قلم- *Roy* متخصص جهان اسلام- در *Centre National de la Recherche Scientifique* یا مرکز ملی- پژوهش های- علمی- پاریس- به کسب- میان آمریکا و متحدان- سابق- آمریکا در اروپا می-پردازد. آقای- روی معتقد است- که قطعنامه- پیشنهادی- آمریکا به شورای- امنیت- سازمان ملل-، که تلاش- می-کند اندکی- از اعتبار از دست- رفته را به سازمان ملل- بازگرداند- در واقع، پیشنهادی- است- برای- آشتی- با کشورهای- فرانسه-، آلمان و روسیه-، سه- عضو شورای- امنیت-، که با اقدام نظامی- آمریکا برای-آزاد سازی- مردم عراق مخالفت- می-ورزیدند. اما به زعم این پژوهشگر- مستقر- در پاریس-، این قطعنامه- هر چند می-خواهد متحدان- سستی- آمریکا در اروپا- قدیم را باریگر بر قطار دیپلماسی- عراق سوار کند-، اما همچنان به اختلاف موجود میان دو سوی- افیانوس اطلس- بر سر- مقصد این قطار تداوم می-بخشد. وی- می-نویسد اروپایی-ها دلایل- سه- گانه آمریکا- یعنی- از بین بردن سلاح های- کشتار- جمعی- عراق- مبارزه با تروریسم- و براندازی- صدام حسین- را دلایل- کافی- برای- موافقت با اقدام نظامی- علیه- حکومت- صدام حسین- نمی-دانستند و هر چند تصور افکار عمومی- اروپا، که این جنگ را جنگی- امپریالیستی- برای- تسلط بر منافع نفتی- می-دانستند-، حقیقت- نداشت-، انگیزه دیگری- در فراسوی- انگیزه های- اعلام شده- آمریکا برای- حمله- به عراق وجود داشت. آقای- اولیویه روی می-نویسد چنانکه بعضی- از متفکران دست- راستی- مرکز تحقیقاتی- *American Enterprise Institute* هم عنوان کرده اند- آمریکا به این نتیجه- رسیده است- که برای- دست- یافتن- به صلحی- پایدار در خاورمیانه-، باید نظام موجود در خاورمیانه دستخوش- تغییری- اساسی- بشود و به این ترتیب-، علت- حمله- به عراق این نبود که عراق بزرگترین تهدید- علیه- امنیت- آمریکا و متحدان- آن بود- بلکه برعکس- دلیل- حمله- این بود که عراق ضعیف ترین نظام حکومتی- خاورمیانه را داشت- که شکست- آن برای- نیروهای- آمریکا آسان تر بود و حمله- به عراق بیشتر- به این منظور انجام گرفت- که اراده سیاسی- آمریکا و تعهد آن را نسبت- به جنگ- به نمایش- بگذارد. آقای- اولیویه روی می-نویسد منظور آمریکا از دگرگونی- در خاورمیانه- تغییر مرزها نیست- بلکه تهدید نظام های- حاکم- است- از طریق فشار- نظامی- و فراخوان دموکراسی- بنا به نظر این نویسنده-، در پی- سقوط حکومت- بغداد- حکومت های- تهران- دمشق- و ریاض باید حساب- کار خود را بکنند. حالا اسرائیل- می-خواهد به برنامه تسلیحات- اتمی- در ایران خاتمه داده شود و بعضی- مقامات در آمریکا اشاره کرده اند که سوریه هدف بعدی- است- با این هدف که سوریه و جمهوری-اسلامی- تحت- فشار- قرار گیرند که از حمایت- خود نسبت- به گروه های- تروریست- مثل حزب الله لبنان- دست- بردارند. از نظر این محقق- فرانسوی-، دست- برداشتن- سوریه و جمهوری-اسلامی- از حمایت- از تروریست- های- فلسطینی- و حزب الله لبنان- مشروعیت- نظام های- سوریه و ایران را در چشم- مردمان این کشورها از بین- می-برد و به تضعیف این رژیم ها می-انجامد.

آقای اولیویه روی پیش‌بینی می‌کند که آمریکا نخواهد توانست آنچنانکه وعده داده است، یک نظام دمکراتیک در عراق مستقر کند زیرا به زعم این نویسنده، دمکراسی بدون ناسیونالیسم ممکن نیست. عراقی‌ها خیلی زود از تداوم حضور آمریکا در سرزمین خود خسته خواهند شد. وی می‌نویسد سرانجام این ملی‌گرائی خواهد بود که در برابر برنامه‌های آمریکا در خاورمیانه قد علم کرده ملی‌گرائی در لباس دمکراسی، تمامیت‌گرائی غیرمذهبی یا حتی شور اسلامی.

رویکرد روشنفکران عرب در جنگ عراق

برزخ خطا و جبران

به نظر يك شهروند عراقی مقاومت در برابر يك مهاجم خارجی آسان تر از مقاومت در برابر دیکتاتور وطنی بود اما روشنفکران عرب هرگز این نکته را درک نکردند

الشرق الأوسط

دکتر خالد الطراوی

همشهری - چهارشنبه ۲۴ اردیبهشت ۱۳۸۲ - ۱۴ مه ۲۰۰۳

بغداد سقوط کرد و با آن بسیاری از تصورات و دیدگاه‌ها و تحلیل‌های روشنفکران و تحلیلگران عرب نیز فروریخت. روشنفکران عرب با ورود آمریکایی‌ها به بغداد پایتخت خلافت عباسی بدون مقاومتی قابل ذکر دچار دهشت و شگفتی و ناکامی عجیبی شدند. در واقع دهشت آنها پیش از آن بود که توده‌ها شگفت زده شوند. گرچه در مورد این مقاومت تقریباً نایاب ارتش عراق و احتمالاً معاملات پنهان و فروپاشی بی‌سابقه یا فقدان يك ایمان واقعی به چنین مقاومتی حرف‌های بسیاری زده شده اما این مسئله ایجاب می‌کند تا در موردش درنگ شود چرا که یکی از دامچاله‌های فکری و تحلیلی خاصی است که روشنفکران عرب در آن افتادند. مطالعه تعدادی از روزنامه‌ها و مجلات عربی از همان آغاز حمله به عراق نشان می‌دهد که در اکثر مقالات و تحلیل‌ها، موضع‌گیری‌های عاطفی و توأم با همدردی برادرانه بر عقلانیت و واقعیت‌نگری غلبه دارد و آنها را به کلی تحت الشعاع قرار داده است. دغدغه مهم شدن به اینکه در صفوف مهاجمان قرار گرفته و ترس از اینکه چنین حرف‌هایی ممکن است به مواضعی بر ضد خلق عراق تعبیر شود، روشنفکران عرب را بر آن داشت تا از زوایای قلم خود بسیاری مسائل را درهم آمیخته و مخلوط کنند و در نتیجه دیدگاهی مغشوش نسبت به واقعیت‌ها داشته و جرأت و جسارت يك تحلیل راهگشا و تعیین‌کننده را نداشته باشند.

بسیاری از روشنفکران ما آن ستم‌پی‌ها و محابا و رنج‌مضاعفی را که ملت عراق در آن به سر می‌برد ندیدند که اینک به صورت يك فریاد و غارت و عصیان خود را نشان می‌دهد گویا مردم وحشی‌زندان در پشت پرده‌های آهنینی بوده و مدت‌هاست گرسنگی و بی‌اعتنائی و تحقیر دیده‌اند. روشنفکران ما شیفتگی این ملت حتی جرقه‌هایی از آزادی و رهایی را درک نمی‌کردند به گونه‌ای که ورزش نسیم و معانی آزادی را از یاد برده و خود را در يك هرج و مرج بی‌پروا انداختند چرا که دیده بودند درهایی باز شده و شعاع‌هایی از نور تابیدن گرفته است. روشنفکران عرب میزان اشتیاق این ملت را به خروج از آن سال‌های آتش که هر تر و خشکی را در عراق سوزاند درک نمی‌کردند. آنها برایشان قابل درک نبود که چگونه ممکن است آزادی با اتکا به تانک و توپ و مسلسل و با ریزش بمب‌های خوشه‌ای فرود آید!

از این رو روشنفکران عرب در يك وادی و توده‌های مردم عراق در يك وادی دیگر به سر می‌بردند. يك روشنفکر عرب نمی‌فهمید که نخستین دغدغه يك شهروند عراقی نجات خود و خانواده اش از چنگال‌های يك رژیم دیکتاتوری است که سال‌ها بود بر سینه این ملت پنجه افکنده و هیچ راهی برای مقابله با آن نمی‌یافت. هرگونه مقاومتی در برابر این رژیم یا به شکست انجامید و یا نیروهای مخالف بعضی مردند بعضی تبعید گشتند و بعضی در زندان‌ها ماندند و سکوت و ترس بر همه جا حاکم گشت. اما يك شهروند عراقی عقلانیت به خرج می‌داد و واقع‌نگر بود. استراتژی ساده‌ای داشت و شعارش اینکه «ما را از این کابوس نجات دهید. بعد خود را از هر کابوس خارجی که بخواهد جایگزین آن شود نجات خواهیم داد.»

به نظر يك شهروند عراقی مقاومت در برابر يك مهاجم خارجی آسان تر از مقاومت در برابر يك دیکتاتور وطنی خواهد بود. به اعتقاد او هر چقدر هم که زمان طول بکشد، بالاخره آن آمریکایی «آزادبخش» به اجبار یا دلخواه خاک عراق را ترک خواهد کرد و این سرزمین به صاحبانش بازگردانده خواهد شد. تاریخ معاصر عراق بهترین آموزه برای این امر است. در آغاز قرن گذشته، عراقی‌ها از سربازان انگلیسی استقبال کردند تا از بندگی ترک‌های عثمانی نجات یابند. اما سه سال پس از آن بود که بر علیه این استعمار جدید قیام کردند و کشور خود را پس گرفتند.

بیباید يك لحظه تصور کنیم که اگر مردم عراق مقاومت می‌کردند و صدام در حکومت باقی می‌ماند حال و آینده ملت عراق چگونه بود؟ آیا صدام دست از آن طغیان و جبروتش برمی‌داشت و اجازه می‌داد تا کشور دموکراتیزه شده و مردم آزاد شوند؟ یا آنکه بر غرور و نخوت او افزوده می‌شد و بیشتر آنها را به بند و بندگی می‌کشاند؟ اینها پرسش‌های ساده‌ای است و حیرت‌آور اینکه در اکثر تحلیل‌ها و دیدگاه‌های روشنفکران عرب به آنها پرداخته نمی‌شد. يك روشنفکر عرب دچار تناقض وحشتناکی شده بود که چگونه با اشغال عراق مخالفت کند که خوشایند رژیم حاکم بر این کشور نباشد؟ چگونه می‌توانست با جنگ مخالفت و در بقای يك رژیم دیکتاتوری سهیم نباشد؟ پاسخ يك روشنفکر عرب به این مسائل ناقص و درهم برهم بود. می‌گفتند پذیرش دیکتاتوری صدام بهتر از پذیرش اشغال پایتخت

خلافت و غارت ثروت های آن است. اما به این نظر فوراً پاسخ داده می شد. داعی آتش را فقط کسی احساس می کند که دستی بر آن دارد. یا این نظر که يك تغییر ریشه دار و باثبات باید از درون باشد. زیرا نیروی خارجی به دنبال اهداف و منافع خودشان هستند اما عراقی ها پاسخ می دادند اگر این تغییر از درون امکانپذیر نباشد آیا نمی توان از خارج کمک گرفت؟ اینها بخشی از معضلات روشنفکران عرب بود که در بین چکش عاطفه و احساس و سندان يك واقعیت تلخ قرار گرفته بودند. آنها هم برای راحتی خود و به تبع افکار عمومی کشورهايشان در پی احساسات افتادند و از واقعیت ها دور گشتند این بود که روشنفکران عرب این بار اشتباه کردند و در مورد این حادثه بیش از آنکه به عقل توجه کنند به احساسات اهمیت دادند و در آرزوی پیروزی این امت و وقوع يك «معجزه» نشستند آنها به جای تاثیر گذاشتن بر توده ها و دریدن پرده تصورات غلط آنها خود تحت تاثیرشان قرار گرفتند و رابطه آنها با مردم وارونه شد. شاید چون می دیدند که خوانندم شان حقیقت را بر نمی تابد آنها نیز از افشای حقیقت منصرف شده و «عافیت» پیشه کردند حتی در این میان کسانی بودند که از شجاعت صدام و ایستادگی او در کنار «مردم» اش صحبت می کردند و می گفتند که او کشورش را ترك نمی کند و همانجا خواهد مرد. مگر هفت تیرش را به کمر ندارد؟ اما واقعیت خلاف این رویاپردازی ها را نشان داد و ملت عراق در میدان جنگ و در برابر بمباران و غارت های بعدی تنها ماند.

شکست عراق روشن و قابل انتظار بود. نه فقط به دلایل مادی و اینکه تفاوت زیادی در نفرات و تجهیزات طرفین وجود داشت. بلکه به خاطر سنت ها و قوانینی که نمی توان آنها را کتمان کرد یا از آنها چشم پوشید زیرا عنصر معنوی يك طرف کاملاً مفقود بود حال هر چه می خواهد گفته شود. ملت عراق با رهبران هیچ تفاهمی نداشت و نمی توانست از آنها پشتیبانی کند. زیرا ملتی ستم کشیده و شکنجه شده و رنج دیده و تبعیدی بود. هرگز مردم به جنگ آنچنان نمی نگرستند که رژیم حاکم بر بغداد می نگرستند آنها احساس نمی کردند که این جنگ به آنها مربوط می شود. سرنوشت جنگ از پیش معلوم بود زیرا اساساً جنگی نبود!

اما يك روشنفکر عرب از قضیه ای دفاع می کرد که ابعادش توخالی گشته بود. مسئله ای که خود عراقی ها از آن دست شسته بودند. چون نزدیک تر بودند و ابعاد مختلف آن را احساس می کردند. بنابراین مردم عراق در تشخیص خود به راه صواب رفتند و روشنفکران عرب دچار خطا گشتند روشنفکران عرب بین واقع نگری در تحلیل و تصورات خود و يك تعهد خودبه خودی و ساده نسبت به کل امت عربی خلط کردند. به گمان آنها واقع گرایی در نوشتن موجب واکنش تند توده ها می شد و حتی آنها را در مقابل مردم قرار می داد. آنها فراموش کردند که برای پر کردن این شکاف جرأت و جسارت باید و حتی اگر مقابله ای هم رخ داد به نفع آیندگان این امت و سلامتی آن خواهد بود. این گفتمان ناقص که روشنفکران در طول جنگ آمریکا بر ضد عراق اتخاذ کردند يك اشکال بزرگ را در رابطه با نقش تغییردهنده این چین روشنفکرانی در کشورهایشان و در برابر بحران ها و روزهای تلخ و شیرین آنها نشان می دهد. آیا او به دنبال احساس و عاطفه خواهد افتاد و می رود تا گذشته و حال را به صورت آرزوها و خواهش ها تحلیل کند یا اینکه عقل را بر کار خویش غالب کرده و با عاطفه و احساس خود به مقابله بر خواهد خواست. تا به خصوص وقتی بفهمد این احساسات بود که راه ها را مغشوش نشان داد و شمع های خودآگاهی را خاموش کرد و بینی اش را پر از باد پیروزی های غیرمعقول ساخت که بیشتر به معجزه و کارهای خارق العاده شبیه بود؟

استفاده کارآمد از این وضعیت چه شکست باشد و چه پیروزی نقطه ای تعیین کننده در سرنوشت حال و آیندگان این امت است و جنگ با عراق یکی از همین اتفاقات بود. امت اسلامی در طول تاریخ خود پیروزی های بسیاری داشته اما چون از آنها خوب استفاده نکرده به زودی آثار آن محو گشته است. نبرد «عین جالوت» یکی از این پیروزی ها بود. پس از اتمام دوران عباسیان امت اسلامی بر لبه يك پرتگاه ایستاده بود و می رفت تا به دست مغول ها به حیاتش ختمه داده شود. اما نبرد «عین جالوت» تعیین کننده بود که پیروزی را به همراه داشت. متأسفانه بعد از آن به خوبی استفاده نشد و رکود این امت و عقب ماندگی اش همچنان استمرار پیدا کرد در حالی که جهان می رفت تا تجربه انقلاب صنعتی را پشت سر گذارد. استفاده از تجربه عراق پس از جنگ وظیفه ای است که باید روشنفکر عرب آن را از ابتدا خوب بفهمد. باید از فرضیه شکست نظامی خود را خلاص کرد تا بتوان از این وضعیت به صورت تمدنی بهره برد. زیرا تمام سنت ها و ابعاد آن همچنان پابرجاست. در این باره به نظر می رسد روشنفکران عرب باید به نکات زیر توجه جدی کنند:

- ۱- تاکید بر رنج های مردم عراق به خاطر سرکوب رژیم سابق و کشتار و اسارت و تحریم هایی که به خاطر آن رژیم بر ملت عراق تحمیل شد.
- ۲- حمایت از گروه های مخالف عراقی چه در داخل و چه در خارج و شناساندن برنامه ها و طرح ها و افراد و باز کردن زمینه ها برای نقد و ارزیابی آنها. به نظر می رسد روشنفکر عرب به طور کلی این وظیفه را فراموش کرده باشد.
- ۳- تاکید بر غیر اخلاقی بودن این جنگ تا مهاجمان بدانند که نمی توانند به استیلاي خود بر ملت ها ادامه دهند. پی توجهی به مشروعیت بین المللی قابل فراموش کردن نیست. آنها باید بدانند که دستشان برای انجام هر کاری باز نیست. در این باره روشنفکران عرب پیش از دو مورد اول قلم فرسایی می کنند اما اکثراً خالی از صورتی واقعی است. توجه داشته باشیم که واقعی بودن، اراده و قدرت و علم می خواهد و روشنفکران عرب برای آنکه

بتوانند در این شرایط سخت- نقشی- داشته- باشند- باید آگاهی- و ادراك گسترده- ای- نسبت- به- زوایای- داشته- باشند- که- معمولا فراموش- می- ماند- به- هر- حال- اگر- متحد- و- یکپارچه- کردن- این- امت- و- بالا- بردن- روحیه- آنان- وظیفه- ای- است- که- کمک- و- یاری- همه- را- می- طلبد-، آگاهی- بخشی- و- فرونیفتادن- در- یکسری- توهمات- دروغین- و- پوچ- نیز- يك- تکلیف- شرعی- است- که- کل- ساختمان- تمدنی- این- امت- را- در- نظر- می- گیرد.

جهان پس از جنگ

۳۴ تن کشته- تازه ترین آمار رسمی- از قربانیان انفجارهای- انتحاری- در ریاض
جمشید چالنگی- - رادیو فردا - چهارشنبه- ۲۴ اردیبهشت- ۱۳۸۲- ۱۴ مه ۲۰۰۳
وزارت کشور- عربستان- سعودی- در تازه ترین گزارش خود درباره عملیات- انتحاری- در ریاض اعلام کرد که شمار- کشته- شدگان- در این عملیات- به ۳۴ نفر رسید. مقامات- آمریکایی- و عربستان- سعودی- گفتند که شبکه- تروریستی- القاعده مسئول- این عملیات- است. پاره- ای- از خبرگزاریها تعداد قربانیان این عملیات- را بیش- از ۹۰ تن ذکر کردند.

افزایش- آمار قربانیان انفجار ریاض

بی- پی- سی- - چهارشنبه- ۲۴ اردیبهشت- ۱۳۸۲- ۱۴ مه ۲۰۰۳
با بیرون کشیدن- اجساد- بیشتری- از زیر آوار انفجار انتحاری- در ریاض، پایتخت- عربستان- سعودی-، تعداد کشته- شدگان- این حمله- به- سی- و چهار تن - از جمله- نه- فرد بمب- گذار - افزایش پیدا کرده است. شامگاه دوشنبه-، ۱۲ مه- سرنشینان- سه- خودرو حامل- مواد منفجره- طی- یک حمله- انتحاری-، اتومبیل- های- خود را به- مجتمع- های- مسکونی- شهروندان خارجی- در ریاض کوبیدند.
گفته- می- شود- دست- کم- هشت- شهروند آمریکایی- نیز در میان کشته- شدگان- بوده اند.
پلیس- فدرال آمریکا - اف بی- آی- گروهی- از کارشناسان- خود را به- عربستان- سعودی- اعزام می- کند تا در تحقیقات- پیرامون انفجارهای- انتحاری- در ریاض، پایتخت-، به- ماموران سعودی- کمک کنند.
رابرت مولر، رییس- اف بی- آی-، در یک نشست- مطبوعاتی- در آمریکا اعلام کرد که این ماموران به- بررسی- محل- انفجار و شواهد باقی- مانده مبادرت می- کنند تا شناسایی- و بازداشت- عاملان انفجار امکانپذیر شود.
همزمان- وزارت خارجه- ایالات- متحده- به- خانواده- های- دیپلمات- ها و کارمندان غیرضروری سفارت- آمریکا در عربستان- دستور- داده است- آن کشور- را ترک گویند.
همچنین- به- تمامی- شهروندان آمریکایی- در عربستان- توصیه- شده- از آن کشور خارج شوند.
جرج بوش، رییس- جمهوری- آمریکا- گفته- است- که احتمال- می- دهد شبکه- القاعده در انجام این حملات- انتحاری- دست- داشته- باشد.
وی- وعده داده است- که مسوولین- این حملات- را تعقیب- کند و به- دست- عدالت- بسپارد.
با اینهمه-، وی با انتقادهایی- در داخل آمریکا مواجه بوده است.
رییس- سابق- کمیته- اطلاعاتی- سنای- آمریکا گفته- است- که جنگ در عراق امکانات آمریکا برای مقابله- با شبکه- القاعده را تضعیف کرده است.
به- گفته- وی- نتیجه- کاهش- توجه- آمریکا به- مبارزه با القاعده به- این شبکه- امکان داده است- تا به- سازماندهی- مجدد خود دست- بزند

انفجار در چین- ۱۴ کشته-

بی- پی- سی- - چهارشنبه- ۲۴ اردیبهشت- ۱۳۸۲- ۱۴ مه ۲۰۰۳
آناتولی- پویف، نخست- وزیر چین می- گوید در اثر یک حمله- انتحاری- با بمب- در شرق- این جمهوری- چهارده نفر کشته- و یک صد و چهل- و پنج- نفر نیز مجروح شده- اند.
مقامات- چین قبلا رقم کشته- شدگان- این انفجار را سی- نفر اعلام کرده بودند.
طی- سه- روز اخیر- این دومین- بمب- گذاری- در جمهوری- چین است.
انفجار تازه، در زمان تعطیلات- مذهبی- در دهکده اپلیشکانیورت- رخ داد.
وزارت امور اضطراری چین اعلام کرده است- یک زن در میان جمعیتی- که برای شرکت- در یک مراسم- مذهبی- جمع- شده- بودند- اقدام به- یک حمله- انتحاری- با بمب- کرد.
گفته- می- شود- بیشتر- قربانیان از افراد سالخورده هستند.
گروه- های- امدادی- در صحنه حاضر شده- اند و احمد قدیرف، رییس- تشکیلات- طرفدار مسکو- که در زمان انفجار در این دهکده بود- آسیب- ندیده است.
گفته- می- شود- وی- ممکن است- هدف این بمب- گذاری- بوده باشد.
روز دوشنبه- نیز حدود شصت- نفر در یک انفجار انتحاری- در شمال- چین کشته- شدند.
در آن انفجار، شوریشیان- مظنون چین یک کامیون مملو از مواد منفجره را به- سوی- یک مجتمع- دولتی- راندند و چندین- ساختمان- را تخریب کردند.
کالین- پاول در مسکو
بمب- گذاری- تازه چین در حالی- صورت گرفته- است- که کالین- پاول، وزیر امور خارجه- آمریکا وارد مسکو

شده و مذاکرات خود را با رهبران روسیه آغاز کرده است. خبرنگار بی-بی-سی در مسکو می-گوید احتمال زیادی وجود دارد که جنگ با تروریسم بین المللی، دو کشور را متحد کند. ولادیمیر پوتین-رییس-جمهوری روسیه، حمله انتحاری روز دوشنبه-چچن را با حملات انتحاری دوشنبه-شب ریاض در راستای هم خوانده بود. هدف اولیه و اصلی سفر آقای پاول به مسکو-جلب حمایت روسیه برای پایان دادن به تحریم های سازمان ملل علیه عراق است. وی قبلا با ایگور ایوانوف، همتای روسی خود دیدار کرده و با رییس-جمهوری این کشور نیز دیدار می-کند. انتظار می-رود آقای پاول از روسیه بخواهد از پیش-نویس قطعنامه مربوط به لغو تحریم های عراق حمایت کند. روسیه با لغو این تحریم ها مخالف است و اصرار دارد که قبل از هر چیز بازرسان تسلیحاتی-سازمان ملل باید تایید کنند که عراق سلاح های تخریب جمعی ندارد.

تصویب پیمان مسکو در پارلمان روسیه

بی-بی-سی- چهارشنبه ۲۴ اردیبهشت ۱۳۸۲- ۱۴ مه ۲۰۰۳ مجلس نمایندگان روسیه، دوما پیمانی را تصویب کرده است که به موجب آن حجم زرادخانه های هسته ای روسیه و آمریکا کاهش خواهد یافت. بر اساس این موافقت نامه که به "پیمان مسکو" مشهور است، آمریکا و روسیه طی ده سال آینده کلاهک های هسته ای استقرار یافته خود را به دو سوم میزان فعلی کاهش خواهند داد. اقدام دوما روسیه در تصویب این پیمان با حدود دو ماه تاخیر و در پشت درهای بسته صورت گرفت. جنگ به رهبری آمریکا علیه عراق که روسیه با آن مخالف بود باعث تاخیر افتادن تصویب این پیمان در دوما شد. ولادیمیر پوتین-رییس-جمهوری روسیه که یک سال قبل این پیمان را با جرج بوش، همتای آمریکایی خود امضا کرد، روز سه شنبه از دوما خواست آن را تصویب کند. آقای پوتین پیمان تسلیحاتی با آمریکا را سند بسیار مهمی در زمینه ثبات استراتژیک خواند. کنگره آمریکا قبلا این پیمان را تصویب کرده است.

دیگ چینی: تنها راه مبارزه با تروریسم تخریب شبکه های تروریستی است

خبرگزاری فارس: چهارشنبه ۲۴ اردیبهشت ۱۳۸۲- ۱۴ مه ۲۰۰۳ «دیگ چینی» - معاون رئیس-جمهور آمریکا روز گذشته گفت: تنها شیوه مقابله با تروریسم، تخریب شبکه های تروریستی است.

به گزارش سایت خبری وزارت دفاع آمریکا «دیگ چینی» معاون رئیس-جمهور آمریکا روز گذشته به همراه «دونالد رامسفلد» وزیر دفاع آمریکا در موسسه «هودسون» در جمع خبرنگاران با اعلام این نکته که هیچ معاهده ای قادر به حل مشکل تروریسم نیست، گفت: ما باید تروریست ها را پیدا کنیم. وی تصریح کرد: تنها راه مقابله با حملات تروریستی و حفاظت از جان مردم کشورمان پیدا کردن تروریست هاست. معاون رئیس-جمهور آمریکا با تکیه انفجارهای شهر ریاض گفت: بی تردید در سالهای گذشته ما با مسائل مختلفی مواجه بوده ایم که حل این مشکلات مستلزم عملکرد بسیار خوب نظامیان ما بوده است.

چینی خاطر نشان کرد: به نظر من هیچ فردی بهتر از رامسفلد نمی تواند در این ماجراها هدایت نظامیان آمریکا را برعهده داشته باشد. در این خصوص نیز وزیر دفاع آمریکا به تشریح مسائل جهانی پرداخت و گفت: بی تردید چالش هایی که ما با آن مواجه هستیم با گذشته تفاوت دارد و احتمالا ما در مقایسه با گذشته با جنگ های هوایی، زمینی و دریایی کمتری مواجه خواهیم شد اما در عوض با شمار بیشتری از حرکت های خصومت آمیز در مناطق بی قانون دنیا مواجه می شویم. وی افزود: این حرکتها بدون هشدار قبلی به ما حمله می کنند و اغلب به شیوه های غیرمتعارف متوسل می شوند.

وزیر دفاع آمریکا با تاکید بر غیرمتعارف بودن چالشها تصریح کرد: ما در جهانی تازه و خطرناک زندگی کرده و بدون تردید می توانیم در چنین دنیایی آزادانه زندگی کنیم. وی خاطر نشان کرد: من به آینده کشورمان خوشبین هستم. رامسفلد در پاسخ به پرسشی مبنی بر بازگشت گارنر از عراق و ورود «پل برمر» به این کشور گفت: مطالبی که درباره جایگزینی برمر و گارنر مطرح شده است، صحت نداشته و آنها با یکدیگر همکاری کرده تا عراق بازسازی شود.

از دیگر سو «دیگ چینی» معاون رئیس-جمهوری آمریکا با اشاره به تاثیرات حادثه ۱۱ سپتامبر بر آمریکا گفت: بی شک این حادثه تاثیر بسزایی بر تاریخ آمریکا برجای گذاشت و بطوری که اتخاذ تصمیمهای

خطیر از سوی رئیس جمهور، جنگ افغانستان، عراق و مبارزه با تروریسم بخشی از پیامدهای حادثه فوق است.

روزنامه‌های امروز آلمان و جهان

رادیو آلمان - چهارشنبه ۲۴ اردیبهشت ۱۳۸۲ - ۱۴ مه ۲۰۰۳

توجه اصلی خود را به حملات تروریستی در عربستان سعودی اختصاص داده اند. علت و پیش زمینه های این حملات تروریستی در کانون توجه ستون تفاسیر روزنامه ها قرار داشته است. روزنامه آلمانی «نوبه اوزنبروکر تسایتونگ» در همین رابطه مینویسد: هرگاه دنبال ارتباط این حملات تروریستی باشیم، براحتی میتوانیم این ارتباط را در اوضاع کنونی بیابیم. اما حملات بزرگ تروریستی در عربستان سعودی و جنگ عراق کمتر از آنچه همگان میندازند با یکدیگر مربوط هستند. برکناری صدام حسین و رژیم او در عراق بخشی از مبارزه با تروریسم نبود که ایالات متحده آمریکا پس از حملات تروریستی یازدهم سپتامبر سال ۲۰۰۱ مطرح کرده بود و اینکه دولت بوش این جنگ را چین معرفی کرده است، به معنای صحت آن نیست. اتفاقا برای بنیادگرایی که تحت پوشش القاعده فعالیت دارند و بر اسلامگرایی تکیه دارند حکمران غیرمذهبی همچون صدام حسین، بیشتر نقش یک دشمن را دارد تا دوست. و از همین روست که تا کنون هم هیچ رابطه ای بین دستگام دولتی صدام حسین و سازمان القاعده یافت نشده است. روزنامه «هانورشه آلمگماینه تسایتونگ» در همین رابطه مینویسد: صدام حسین حال مرده و یا زنده اینکه به مهره ای کم اهمیت بدل شده است. اما بن لادن میتواند کماکان برای آمریکا دردسر بیافریند و هرگاه این عملیات کار بن لادن هم نبوده باشد، میتوان گفت که پس از جنگ آمریکا در عراق نوع دیگری از فعالیت شکل گرفته است. کارگرفت جنگ افزار و ناوهای هواپیمابر آنچنان که باید و شاید مفید فایده واقع نمیشوند. اینکه موفقیت سیاست آمریکا در ارتباط با بحرین خاورمیانه است که میتواند تا حدودی از دامنه عملکرد نیروهای افراطی و رادیکال مسلمان بکاهد. روزنامه انگلیسی فاینانشال تایمز نیز در ارتباط با حملات تروریستی در عربستان سعودی امروز چین نوشته است: سازمان القاعده آن گونه سازمان تروریستی نیست که بتوان بر اساس تصاویر آنها را شناسایی کرد. این چنین کسانی که به تقابل فرهنگها اعتقاد دارند و معتقد به آنند که اسلام میبایست جهانگیر شود را نمیتوان با چیزی به وحشت و هراس انداخت. حتی خانواده پادشاهی سعودیها نیز میبایست مشروعیت خود را از طریق دست یازیدن به اصلاحات حساب شده ای به تأیید رساند. خاندان سعودیها نمیتواند صلح و آرامش کشور را از طریق بقای یک سیستم خودکامه و در عین حال تأمین مالی مسلمانان افراطی در خارج از مرزهای این کشور حفظ نماید. حملات تروریستی روز دوشنبه آشکارا نشان داد که این سیاست دیگر اعتبار ندارد و عمل نمیکند. و سرانجام روزنامه فرانسوی «*La Croix*» حملات تروریستی در ریاض را هشدار سازمان القاعده به ایالات متحده آمریکا ارزیابی میکند و مینویسد: «تراژدی ریاض در لحظه ای رخ میدهد که باقیمانده های سازمان القاعده خواه با بن لادن و یا پی او، بار دیگر تهدیدی جدی را حداقل در مشرق زمین به نمایش میگذارند و این همانا پیامی روشن برای وزیر امور خارجه ایالات متحده آمریکا کولین پاول بوده است. و این پیام چنین است که نه پیروزی آمریکا در افغانستان و سقوط طالبان و نه پیروزی آمریکا در عراق و سرنگونی صدام حسین هیچ یک برای پیروزی ایالات متحده کافی نیست و هر جا که اینان باشند، خواه در مشرق زمین و یا خواه در نزد شما، امنیت شهروندان آمریکایی و متحدانش تضمین نیست. حداقل پس از حملات تروریستی یازدهم سپتامبر بود که همگان دریافتند تصور عربستان بمثابه متحدی وفادار و ثروتمند تنها تصویری پوشالی بوده و همین عربستان صحرائی است دامن گسترده از ناامنی»